

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

2020/2222(INI)

12.10.2021

YTTRANDE

från utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor

till budgetkontrollutskottet

över utvärderingen av förebyggande åtgärder mot korruption, oriktiga utgifter och missbruk av EU-medel och nationella medel i samband med medel för nödatgärder och krisrelaterade utgiftsområden (2020/2222(INI))

Föredragande av yttrande: Tomáš Zdechovský

PA_NonLeg

FÖRSLAG

Utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor uppmanar budgetkontrollutskottet att som ansvarigt utskott infoga följande förslag i det förslag till resolution som antas:

1. Europaparlamentet konstaterar att krisåtgärder kan ha en direkt inverkan på balansen mellan statens olika befogenheter och inser att regeringar och lokala myndigheter kan tvingas att vidta nödgärder med mindre offentligt samråd än vad som i allmänhet skulle förväntas i syfte att förhindra att allvarliga ekonomiska och sociala kriser undergräver demokratin och rättsstaten. Parlamentet anser att dessa befogenheter alltid bör vara tidsbegränsade, proportionerliga och nödvändiga och att de aldrig får användas som förevändning för att ändra maktbalansen mer permanent. Parlamentet påminner om att stor vikt bör fästas vid att upprätthålla ett effektivt system för kontroller och motviker samt respekt för rättsstatsprincipen, grundläggande rättigheter och demokratisk ansvarsskyldighet för alla åtgärder som vidtas som svar på en nödsituation.
2. Europaparlamentet påminner om att medlemsstaterna, oavsett genomförandemetod, måste respektera dessa principer när de genomför unionens budget. Parlamentet anser att effektivt förebyggande och effektiv lagföring av bedrägerier, korruption och intressekonflikter är en förutsättning för en sund ekonomisk förvaltning i enlighet med artikel 317 i EUF-fördraget. Parlamentet påminner vidare om att strategier mot korruption, oriktiga utgifter och missbruk av EU-medel bör vara heltäckande och transparenta.
3. Europaparlamentet betonar behovet av att införa effektiva mekanismer för att övervaka genomförandet av nödfinansiering för att säkerställa att all nödfinansiering når de avsedda mottagarna och är helt förenlig med transparenskrav, grundläggande rättigheter, rättsstatsprincipen och andra rättsliga skyldigheter, särskilt en sund ekonomisk förvaltning. Parlamentet anser därför att offentlig finansiering alltid måste kunna spåras för att uppfylla kraven på ansvarsskyldighet, transparens och övervakning av finansieringen. Parlamentet uttrycker sin oro över ett visst motstånd i en del medlemsstater när det gäller åtgärder för att bekämpa korruption och transparensreformer, vilket delvis kan förklaras med vissa lagstiftares och statsanställdas personliga intressen. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna och de relevanta unionsorganen att inom ramen för sina befogenheter genomföra oberoende utredningar av rapporter om bristande efterlevnad av finansieringsreglerna och förväntar sig att kommissionen utnyttjar sina befogenheter att tillfälligt dra in eller återkräva unionsfinansiering i fall där bristande efterlevnad har konstaterats.
4. Europaparlamentet understryker att katastrofinsatserna i samband med den pågående covid-19-krisen har skapat ett gynnsamt klimat för ökad brottslig verksamhet och särskilt för korruption, vilket i vissa medlemsstater bekräftats av framträdande fall på hög nivå. Parlamentet anser därför att de insatser som vidtas i samband med denna kris av internationella organisationer, stater och privata aktörer också bör omfatta mekanismer för att förebygga och upptäcka korruption. Parlamentet anser att insatserna i samband med covid-19-krisen måste uppfylla högsta standarder i fråga om öppenhet,

transparens, ansvarsskyldighet och brottsbekämpning, som är väsentliga delar av den rättsstatsbaserade demokratiska styrningen.

5. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att noggrant se över den politik som genomfördes under covid-19-krisen och att stärka befintliga mekanismer och protokoll för framtida utgifter i nödsituationer samt utarbeta nya, i syfte att öka transparensen i de offentliga utgifterna, med särskild inriktning på förebyggande åtgärder. Parlamentet noterar att kommissionen kan utföra förhands- och efterhandskontroller av EU-medel. Parlamentet beklagar i detta avseende kommissionens ovilja att använda de medel som står till dess förfogande, särskilt de åtgärder som föreskrivs i förordningen om villkorlighet i samband med rättsstatsprincipen, som trädde i kraft den 1 januari 2021.
6. Europaparlamentet understryker vidare behovet av en förhandskontroll av lagstiftning och praxis för korruptionsbekämpning i medlemsstaterna. Parlamentet uppmanar kommissionen att inkludera milstolpar för korruptionsbekämpning i förslagen till rådets beslut om godkännande av bedömningen av planerna för återhämtning och resiliens i fall där det finns en risk för missbruk av medel. Parlamentet betonar att Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling¹ (EU:s direktiv om offentlig upphandling) redan möjliggör snabba och mindre administrativt betungande förfaranden och att medlemsstaternas regeringar inte bör hantera dessa förfaranden utanför de rättsliga kraven.
7. Europaparlamentet påpekar att korruption generellt sett undergräver statens och de offentliga myndigheternas funktion på alla nivåer och är en av de viktigaste faktorerna bakom organiserad brottslighet, särskilt i kristider. Parlamentet betonar att oberoende institutioner, såsom ett oberoende rättsväsende och åklagarväsende, effektiva ramar för korruptionsbekämpning samt transparens och integritet i utövandet av statens makt kan stärka rättssystemen och förtroendet för offentliga myndigheter och demokratiska processer. Parlamentet uppmanar alla medlemsstater att utveckla eller uppdatera sina nationella strategier mot korruption med särskilda avsnitt om offentliga utgifter i kristider och att genomföra en omfattande utvärdering av de brottsbekämpande myndigheternas behov av utrustning och mänskliga resurser, med beaktande av den snabba utvecklingen och diversifieringen av oriktiga och olagliga offentliga utgifter, och att förse dem med nödvändiga resurser, inbegripet it-verktyg, för att förbättra deras förmåga att förebygga och bekämpa korruption. Parlamentet anser att olika former av gränsöverskridande korruption inte bara påverkar de nationella ekonomiernas integritet, utan även påverkar ekonomin på europeisk och internationell nivå, och upprepar därför behovet av att öka den övergripande transparensen i unionens ekonomiska och finansiella miljö.
8. Europaparlamentet betonar att felaktig förvaltning av offentliga medel och ineffektiva insatser i samband med en kris kan öka misstron mot regeringen. Parlamentet anser att allmänheten har rätt att bli informerad och att få tillgång till aktuell, transparent och tillförlitlig information och data under kriser. Parlamentet beklagar att flera medlemsstater under covid-19-pandemin vidtog åtgärder som hämmade allmänhetens tillgång till handlingar, i synnerhet för mediearbetare. Parlamentet påminner om den fria

¹ EUT L 94, 28.3.2014, s. 65.

pressens roll som en viktig del av en fungerande demokrati och betonar vikten av skyddsmekanismer på nationell och europeisk nivå för att bevara och stärka de fria medierna. Parlamentet anser att offentlig tillgång till relevanta, icke-konfidentiella uppgifter om offentlig upphandling och fällande domar i ett maskinläsbart format avsevärt skulle kunna främja förebyggande och upptäckt av potentiella fall av korruption. Parlamentet anser därför att alla offentliga upphandlingskontrakt som tilldelar offentliga medel bör offentliggöras med minsta möjliga redigering på en särskild, allmänt tillgänglig webbplats i ett öppet och standardiserat format för att möjliggöra analys och därmed säkerställa transparens och kontroll av de offentliga utgifterna.

9. Europaparlamentet noterar att många regeringar har mottagit katastrofbistånd och kompletterande medel för gränsövervakning från Fonden för inre säkerhet. Parlamentet beklagar bristen på transparens från kommissionens och medlemsstaternas sida gentemot parlamentet. Parlamentet fördömer särskilt den kroatiska regeringens vägran att förse parlamentet med viktiga dokument om ytterligare finansiering till Kroatien för gränsövervakning. Parlamentet betonar att denna vägran hindrar parlamentet från att uppfylla sin granskningsroll.
10. Europaparlamentet välkomnar den avgörande roll som organisationer i det civila samhället spelar i kampen mot korruption. Parlamentet betonar att effektiva katastrofinsatser i hög grad är beroende av att alla aktörer i samhället deltar aktivt. Parlamentet anser att den pågående covid-19-krisen har belyst vikten av att upprätthålla ett robust system för medborgardeltagande i det offentliga beslutsfattandet. Parlamentet noterar att det är särskilt viktigt att skydda visselblåsare som rapporterar misstankar om korruption. Parlamentet är bekymrat över de senaste rapporterna från Whistleblowing International Network (WIN) och Transparency International om att 14 medlemsstater antingen inte har påbörjat eller endast gjort minimala framsteg i genomförandet av EU-direktivet om visselblåsning, i ljuset av tidsfristen för införlivande den 17 december 2021. Parlamentet beklagar att flera medlemsstater under covid-19-krisen antog undantagslagstiftning och införde restriktiva åtgärder mot aktiviteterna i det civila samhället. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att utarbeta omfattande krishanteringsplaner för att förbereda sig inför liknande situationer i framtiden och att införa skyddsåtgärder för det civila samhällets roll.
11. Europaparlamentet understryker den viktiga roll som Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) spelar i EU:s ram för att förebygga och bekämpa korruption. Parlamentet uppmanar de återstående icke deltagande medlemsstaterna att samarbeta med och med tiden ansluta sig till Eppo. Parlamentet framhåller att medlemsstaterna kan dra nytta av värdefull expertis genom att aktivt samarbeta med Eppo. Parlamentet påminner om behovet av att säkerställa tillräckliga personalresurser och budgetresurser för att Eppo ska kunna fungera väl.
12. Europaparlamentet konstaterar den nuvarande rollen för artificiell intelligens och stordata och deras framtida potential att bekämpa korruption och missbruk av offentliga medel. Parlamentet uppmanar i detta avseende kommissionen och medlemsstaterna att fullt ut använda de tillgängliga verktygen, såsom systemet för tidig upptäckt och uteslutning (Edes), Arachne och systemet för hantering av oriktigheter (IMS), för att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt identifiera problematiska ekonomiska aktörer och

de fysiska personer som är kopplade till dem i både direkt och indirekt förvaltning. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att utbyta upplysningar både sinsemellan och med kommissionen och att samarbeta närmare i syfte att förbättra datainsamlingen och öka kontrollernas effektivitet. Parlamentet beklagar att Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) inte har full tillgång till riskbedömningsverktyget Arachne. Parlamentet uppmanar på nytt kommissionen att göra användningen av Arachne obligatorisk för EU-medel. Parlamentet påpekar att all offentligt tillgänglig information och alla offentligt tillgängliga uppgifter bör vara lättåtkomliga. Parlamentet betonar att information och uppgifter måste behandlas i enlighet med normerna för uppgiftsskydd och fysiska personers rätt till integritet. Parlamentet betonar att tillsynsmyndigheterna måste ligga steget före brottslingarna som i allt högre grad använder ny teknik och utnyttjar alla möjligheter att utöka sin olagliga verksamhet, online eller offline.

13. Europaparlamentet påminner om att Gruppen av stater mot korruption (Greco) utfärdade flera rekommendationer om användningen av offentliga medel i krissituationer i samband med covid-19-pandemin, och noterar att Greco i sin 21:a allmänna verksamhetsrapport förklarar att regeringarna kraftfullt bör ta tag i de korruptionsriskerna som uppstår på grund av behovet av att vidta extraordinära åtgärder för att bekämpa covid-19-pandemin. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att följa alla Grecos rekommendationer och dess riktlinjer, och välkomnar möjligheten för EU att ansluta sig till Greco som fullvärdig medlem.
14. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att se över och vid behov stärka nationella och europeiska organ, rättsliga förfaranden och praxis mot olika former av korruption. Parlamentet insisterar på behovet av ett närmare samarbete mellan de behöriga unionsorganen, närmare bestämt Eppo, Eurojust, Europol och Olaf, inom ramen för deras respektive mandat, i samband med brottsutredningar och lagföring av korruption. Parlamentet påminner i detta avseende om vikten av effektiva informationsflöden och förbättrad kommunikation mellan de olika berörda nationella myndigheterna och mellan unionens organ. Parlamentet efterlyser ett närmare samarbete mellan EU, dess medlemsstater, mellanstatliga organisationer, särskilt FN, och icke-statliga organisationer i kampen mot korruption.

INFORMATION OM ANTAGANDET I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

Antagande	12.10.2021
Slutomröstning: resultat	+: 49 -: 9 0: 4
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Magdalena Adamowicz, Katarina Barley, Fernando Barrena Arza, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Clare Daly, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Maria Grapini, Andrzej Halicki, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Marina Kaljurand, Fabienne Keller, Peter Kofod, Moritz Körner, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Lukas Mandl, Roberta Metsola, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Sara Skytvedal, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Jadwiga Wiśniewska, Javier Zarzalejos
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Olivier Chastel, Tanja Fajon, Jan-Christoph Oetjen, Philippe Olivier, Anne-Sophie Pelletier, Thijs Reuten, Rob Rooken, Maria Walsh

SLUTOMRÖSTNING MED NAMNUPPROP I DET RÅDGIVANDE UTSKOTTET

49	+
ID	Peter Kofod
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Lukas Mandl, Roberta Metsola, Nadine Morano, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Sara Skyttedal, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Maria Walsh, Javier Zarzalejos
Renew	Olivier Chastel, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Jan-Christoph Oetjen, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Tanja Fajon, Maria Grapini, Marina Kaljurand, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Thijs Reuten, Birgit Sippel, Bettina Vollath
The Left	Pernando Barrena Arza, Cornelia Ernst, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Tineke Strik

9	-
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Nicola Procaccini, Rob Rooker, Jadwiga Wiśniewska
ID	Nicolas Bay, Marcel de Graaff, Philippe Olivier
NI	Milan Uhrík

4	0
ID	Nicolaus Fest, Annalisa Tardino, Tom Vandendriessche
The Left	Clare Daly

Teckenförklaring

+ : Ja-röster

- : Nej-röster

0 : Nedlagda röster